

Samlet i fellesskap

En artikkel om den første eukaristiske bønn, ”den romerske kanon”. ”Den romerske kanon minner oss om at vi er i messen ikke bare sammen med Vår Herre, men også med mennesker fra alle tider og steder.”

02.10.2017

”Jeg feirer messen sammen med hele Guds folk. Jeg vil si det enda sterkere: Jeg er også sammen med de som ennå ikke har kommet nær Vår Herre, de som er langt borte og ennå

ikke med i hans flokk; jeg har dem også i mitt hjerte. Og jeg føler at jeg er omgitt av alle fuglene som flyr over den asurblå himmelen, noen ser til og med solen inn i øynene... Og av alle dyrene på jorden: de rasjonelle, som er oss mennesker, selv om vi noen ganger oppfører oss irrasjonelt, og de irrasjonelle som vandrer på jordens overflate eller bor i dens skjulte dyp. Det er slik jeg føler når jeg fornyer korsets hellige offer.”[1]

Vi har sett på forskjellige aspekter av det liturgiske år, fordypet vår forståelse av alle nyansene som Kirkens bønn har samlet over lang tid. De ovenstående ordene av den hellige Josemaría om eukaristien ”verdens hjerte,”[2] viser oss den kristne tilbedelsens sanne rekkevidde. Som en av de messianske salmene allerede forkynte, omfatter Kirkens tilbedelse alt rom – *a mari usque ad mare*, fra hav til hav[3] – og alle tider – *fra slekt*

til slekt så lenge sol og måne skinner.

[4] Alt startet fra Korset. Der samlet Jesus hele Kirken sammen i sin bønn og formet dermed *communio sanctorum*, de helliges samfunn, fra alle tider og steder. Og alt vender tilbake til Korset: *omnes traham ad meipsum, jeg skal dra alle til meg*. [5] I hver eukaristiske feiring er hele Kirken til stede, himmel og jord, Gud og menneskeheten.

Derfor blir ikke bare politiske og sosiale barrierer overvunnet i messen, men også barrierene mellom himmel og jord. Eukaristien er *katholikos*, som er gresk og betyr universell, katolsk: den er alle tings målestokk fordi Gud er der, og med Ham alle oss andre, i enhet med Den hellige far, alle biskopene, og alle de troende fra alle tider og steder.

La oss se på noen av trekkene ved den eukaristiske bønn, spesielt den romerske kanon. [6] Vi vil dermed

forstå rikdommen i Kirkens bønn, som kommer fra Guds rikdom. Hvis vi prøver å be i messen med denne universelle ånd, med bevissthet om at vi ikke er alene, vil Vår Herre utvide våre hjerter – *dilatasti cor meum*.^[7] Han vil gjøre at vi kan be sammen med alle våre brødre i troen, og gjøre oss til en påminnelse for Gud, til Guds balsam, Guds fred for hele menneskeheten.

Sanctus, sanctus, sanctus

Den eukaristiske bønn begynner med en prefasjon som alltid viser oss grunnene for takksigelse. Noen ganger er vi ikke i stand til å sette pris på dem alle, som noe som virkelig griper oss. Men Kirken vet hva den takker Gud for, og vi kan stole på dens visdom, selv om vår forståelse noen ganger kommer til kort. Slutten av alle prefasjoner minner oss om at det er den, Kirken i alle tider og steder, som feirer

eukaristien, enten det sammen med en forsamling av tusener eller” det er med bare en eneste altergutt som har andre ting i tankene mens han gjør tjeneste ved alteret.”[8]

Prefasjonen avsluttes med *Sanctus*, ”den lovsang som den himmelske Kirke, englene og alle de hellige uten opphør synger for den treganger Hellige Gud.”[9] Vi synger sammen med liturgien i Himmelen, og vi gjør det ikke bare for oss selv, men også for hele menneskeheten og hele skaperverket, som trenger våre menneskestemmer. Gjennom oss blir menneskeheten skaperverkets ”leitourgos” – fortolkere og prester for den sangen som skapningene lengter etter å synge for Gud. ”Vi navngir himmelen og jorden, havet og solen og månen, stjernene og alle rasjonelle og irrasjonelle skapninger, synlige og usynlige, englene, dydene, herredømmer, makter, troner, kjerubene med de mange ansikter (jf

Esek 10,21), som ønsker å si med David: 'La oss sammen hylle Herren. (Sal 33 (34), 3)"[10]

Memento Domine...

Denne kirkelige bønn, som bes sammen med hele Kirken, trer også frem i forbønnene. "*Memento, Domine* – Herre, kom i hu", sier vi, og så blir vi selv en påminner for Gud, om vår familie og venner, om de som regner med våre bønner, men også for alle de som kanskje bare Han kjenner. Dette er noe vesentlig i "vår messe"[11] for "hvis vi ikke tenker på Gud blir alt flatt, alt ender opp med å dreie seg om 'meg' og min egen komfort. Livet, verden, andre mennesker, alle disse blir uvirkelige... Når vi ikke lenger husker på Gud, blir vi også uvirkelige, også vi blir tomme; som den rike mannen i evangeliet blir vi også uten ansikt."[12]

Forbønnene setter oss i direkte forbindelse med Jesu bønn, menneskehetens eneste mellommann overfor Faderen. ”Å gå i forbønn for, å be om noe for en annen, har siden Abrahams tid særpreget det hjerte som er i samklang med Guds miskunn. I Kirkens tid er de kristnes forbønn delaktig i Kristi forbønn: den er uttrykk for de helliges samfunn.”[13] De første kristne fellesskap delte intenst denne bønnen som ikke kjenner noen grenser, noe som kan ses i de første eukaristiske tekstene. De prøvde å dele følelsene til Den ene, *han som vil at alle mennesker skal bli frelst og lære sannheten å kjenne.*[14] Hvis vi bringer kjærlighet og følelser inn i den eukaristiske bønn, vil Gud gjøre våre hjerter større og vokse til de når Kristi størrelse.

Med denne storsinnetheten ber vi først av alt for hele Kirken: ”Skjenk

den din fred, vern, samle og styr den over hele jorden...” Og vi begynner med å forene oss med Den hellige far, bispedømmets biskop, og selvfølgelig med Faderen. Derfor ber vi ”tett samlet, som en nært forbundet familie.”[15]

Så blir vår forbønn en bønn for alle de troende som er til stede og alle de som messeofferet frembæres for.

Memento, Domine, famulorum famularumque tuaram N. et N. et omnium circumstantium... ”Herre, kom i hu dine tjenere N. og N. og alle som her er samlet. Du kjenner deres tro og deres hengivenhet...” Den første eukaristiske bønn legger frem for Herren behovene til alle som, enten de er kristne eller ikke, vi ber spesielt for, selv om det ikke er nødvendig å nevne alle ved navn. Ifølge missalet legger presten hendene sammen og ber kort for de han ønsker å overgi til Gud. Den hellige Josemaría pleide å bruke litt

lengre tid enn vanlig på denne delen av bønnen: ”Jeg pleier å strekke ut *Memento* ganske langt. Hver dag er det forskjellige farger, forskjellige nyanser, lysstyrker som står i fokus. Men fellesnevneren i mitt offer er dette: Kirken, Den hellige far og Verket... Jeg husker alle, absolutt alle; jeg kan ikke utelate noen. Jeg kan ikke si at jeg ikke vil inkludere den personen fordi han er min fiende, eller den andre fordi han har såret meg, eller den tredje fordi han har baktalt meg, eller snakket stygt om meg, eller løyet... Nei! Jeg ber for dem alle!”[16]

*Communicantes et memoriam
venerantes...*

Den romerske kanon minner oss også om at vi er i den hellige messe ikke bare sammen med Vår Herre, men også med mennesker fra alle tider og steder. Så vi snakker ikke bare om den hellige Treenighet og

det inkarnerte Ord, om hans død og oppstandelse, men vi navngir også andre viktige familiemedlemmer, fordi vi vet at vi er i deres selskap også.

Communicantes et memoriam venerantes... ”Sammen med hele din Kirke hedrer vi fremfor alt minnet om den ærerike, alltid rene Jomfru Maria, vår Guds og Herres Jesu Kristi mor, den salige Josef, hennes ekteviede”[\[17\]](#) fulgt av navnene på de tolv apostler, der den hellige Paulus er inkludert,[\[18\]](#) og tolv martyrer fra de fire første århundrene i den kristne tidsregning.[\[19\]](#)

Dette er ikke bare en ”æresliste” lik dem vi ofte kan høre oppleet i offisielle seremonier, og som vi lytter til med litt kjedsomhet og håper snart vil være slutt. Dette er medlemmer av vår egen familie, ”Guds barns store familie, Den

katolske kirke.”[20] I den hellige messe er vi i kommunion ikke bare med våre brødre ”som er spredt over hele jorden”[21] men også med våre forherligede brødre i himmelen, og med de som blir rensset for senere å kunne skue Guds ansikt sammen med dem. ”Når vi feirer Lammets offer er vi forent med den himmelske ’liturgi’ og blir del av den store mengden som roper med høy røst: ’Frelsen hører vår Gud til, han som sitter på tronen, og Lammet!’ (Åp 7,10). Eukaristien er virelig et glimt av himmelen som viser seg på jorden... og lyser opp vår vandring.”[22]

Memento etiam, Domine...

Like etter konsekrasjonen, på det stedet der de andre eukaristiske bønnene samler alle sine forbønner til en, fortsetter den romerske kanon med hver enkelt. ”Herre, kom også i hu dine tjenere som er gått forut for

oss med troens segl og sover fredens søvn.” Celebranten blir stille et øyeblikk og ber for de avdøde, og fortsetter så med noen inderlige ord: ”Vi ber deg, Herre, gi dem og alle som hviler i Kristus, svalhetens, lysets og fredens bolig.”

Minnet om våre avdøde brødre får oss igjen til å fokusere på brorskap, på våre medmennesker. Den hellige ånd utvider igjen våre hjerter, for her kan vi ikke bare be for de avdøde som har stått oss nær, men også for alle de menn og kvinner som Gud har kalt til seg siden gårdsdagen. Noen av dem kan ha dødd alene, og Gud har gått ut for å møte dem, og tørket tårene av deres øyne.[23] ”Ved ihukommelsen av de døde, hvilken glede er det ikke å be for dem alle! Selvfølgelig ber jeg først for mine barn, mine foreldre og mine søstre; for foreldrene og brødrene og søstrene til mine barn; for alle dem som har kommet nær meg eller Opus

Dei for å gjøre noe godt; jeg ber for disse med takknemlighet. Og for de som har prøvd å sverte meg, og lyve... av desto større grunn! Jeg tilgir dem av hele mitt hjerte, Herre, slik at du kan tilgi meg. Og jeg ber for dem de samme bønnene som jeg ber for mine foreldre og for mine barn... Og da blir jeg så lykkelig!”[24]

De multitudine miserationum tuarum sperantibus

Den romerske kanon nærmer seg slutten og går igjen i forbønn for de tilstedeværende, celebranten og de troende. Nobis quoque peccatoribus famulis tuis, de multitudine miserationum tuarum sperantibus...”Vi syndere, dine tjenere, som håper på fylden av din barmhjertighet, ber at også vi må få samfunn med dine hellige apostler og martyrer...”[25] Bønnen nevner Johannes Døperen fulgt av syv mannlige og syv kvinnelige

martyrer. Som listen på tolv personer nevnt tidligere, er syv også et tall med en sterk bibelsk symbolkarakter. Tolv minner oss om Guds valg (Israels tolv stammer, de tolv apostler), mens syv er symbolet på fylde, på helhet.

Vi vender våre øyne mot himmelen. Guds folk har tilgang til deres helgener i de mest transcendent øyeblikk i tilbedelsen, og den hellige messe er stedet der Kirken i himmelen og Kirken på jorden vet at de er nærest knyttet sammen.

Benedict XVI oppmuntret oss til å takke Gud ”fordi han har vist oss sitt ansikt i Kristus, fordi han har gitt oss Vår Frue, han har gitt oss helgenene, han har kalt oss til å bli ett legeme og en ånd med ham.”[26] Og siden takknemlighet betyr verdsetting, kan vi si med den hellige Thomas Aquinas: ”Du som alt formår å virke, / samler her oss i din Kirke / ved din Ånd og ved ditt ord, / gjør oss dine

helgner like, / brødre med dem i ditt
rike, / søsken hist om himlens
bord!”[27]

[1] Den hellige Josemaría,
sammenkomst 22. mai 1970, sitert av
Javier Echevarría i *Para Servir a la
Iglesia*, Madrid: Rialp, 2001, ss
189-190.

[2] Den hellige Johannes Paul II,
Encyklika *Ecclesia de eucharistia*, 17.
april 2003, nr 59.

[3] Salme 71 (72), 8.

[4] Salme 71(72), 5.

[5] Jo 12,32.

[6] Hvis ikke annet er angitt, er
sitatene tatt fra Eukaristisk bønn I,
Den romerske kanon.

[7] Salme 118 (119), 30.

[8] *Christ Is Passing By*, nr. 89.

[9] *Den katolske kirkes katekisme*, nr. 1352.

[10] Den hellige Kyrillos av Jerusalem, *Mystagogisk katekese*, V, 6.

[11] *Christ Is Passing By*, nr. 169.

[12] Pave Frans, preken, 29. september 2013.

[13] *Den katolske kirkes katekisme*, nr 2635.

[14] 1 Tim 2,4.

[15] Salige Alvaro, Brev datert 29. juni 1975.

[16] Den hellige Josemaría, sammenkomster 1. april 1972 og 10. mai 1974, sitert av Javier Echevarría, *Vivir la Santa Misa*, Madrid: Rialp 2010, s. 106.

[17] I 1962 bestemte den hellige pave Johannes XXIII at Josefs navn skulle tas med i den romerske kanon. I dekretet *Paterna Vices* fra 1. mai 2013 tok pave Frans den hellige Josefs navn inn i eukaristisk bønn II, III og IV.

[18] Apostelen Mattias navn kommer i den andre listen, etter konsekrasjonen.

[19] Det er fem paver, en biskop, en diakon, fulgt av den hellige Krysogonus (ukjent om han var prest eller lekmann), samt fire lekmen.

[20] Javier Echevarría, Brev, 9. januar 2002.

[21] Eukaristisk bønn III

[22] Den hellige Johannes Paul II, Encyclika *Ecclesia de Eucharistia*, nr. 19.

[23] se Eukaristisk bønn III.

[24] Den hellige Josemaría, sammenkomst 10. mai 1974, sitert i Javier Echevarría *Vivir la Santa Misa*, s. 151.

[25] Selv om denne bønnen, ”Vi syndere, dine tjenere...” opprinnelig kan ha henvist bare til celebranten og hans medhjelpere, fremstår det nå som klart, i lys av de andre eukaristiske bønnene, at det er en bønn for alle om å bli forent med den himmelske Kirke.

[26] Benedict XVI, Tale, 20. februar 2009.

[27] Thomas Aquinas, hymne *Lauda Sion*

pdf | dokument generert automatisk fra
[https://dev.opusdei.org/nb-no/article/
samlet-i-felleskap/](https://dev.opusdei.org/nb-no/article/samlet-i-felleskap/) (05.08.2025)